



## Aktindsigt i sag om spildevandsudledning

FOB nr. 83.175

*Miljøstyrelsen afslog under henvisning til offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 2, at udlevere oplysninger om navne og mængde på nogle kemiske stoffer, der var omfattet af en tilladelse til udledning af processpildevand.*

*Udtalt, at afslag på aktindsigt efter denne bestemmelse, under henvisning til at hemmeligholdelse er af væsentlig økonomisk betydning, måtte forudsætte en konkret vurdering af risikoen for skadevirkninger ved oplysningernes offentliggørelse. På det foreliggende grundlag ikke anset det for godtgjort, at miljøstyrelsens afgørelse var truffet efter en konkret vurdering som forudsat i offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 2.*

*Henstillet til miljøstyrelsen at undergive begæringen om aktindsigt en fornyet overvejelse.*

*(J. nr. 1983-408-11).*

A klagede over miljøstyrelsens afgørelse af 25. februar 1983, hvorved styrelsen tiltrådte Storstrøms amtskommunes afslag af 21. december 1982 på en anmodning om aktindsigt. Anmodningen gik nærmere ud på at modtage oplysninger om navne og mængder på 14 stoffer, omfattet af Storstrøms amtskommunes tilladelse til udledning af processpildevand fra virksomheden B.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at Storstrøms amtskommune i skrivelse af 10. december 1982 til B meddelte nærmere vilkår for virksomhedens udledning af processpildevand til Langelandsbæltet. Virksomheden producerer membraner til hyper- og ultrafiltrering. Vilkårene - som var knyttet til en tidligere meddelt (midlertidig) udledningstilladelse - omfattede stoffer, der i skrivelsen var angivet med bogstaver og uden præcis angivelse af, hvilke mængder der blev tilladt udledt. Afgørelsen blev offentliggjort bl.a. i den lokale presse.

Under henvisning til den offentliggjorte afgørelse anmodede A om at få tilsendt en fortegnelse over de 14 stoffer, som ifølge afgørelsen på nærmere angivne vilkår kunne udledes med virksomhedens processpildevand.

Amtskommunen afslog i skrivelse af 21. december 1982 at imødekomme anmodningen. Amtskommunen henviste til, at B i forbindelse med membranfabrikens miljøgodkendelse havde anmodet amtskommunen om »absolut fortrolighed vedrørende såvel økonomiske som tekniske data, idet specielt de af virksomheden anvendte stoffers mængde og sammensætning umiddelbart afspejler produktsammensætningen i forbindelse med virksomhedens membranprodukter. Virksomheden har således anført, at de oplyste stoffers

mængde og sammensætning, af konkurrencehensyn, må opfattes som produktionshemmeligheder«.

Denne afgørelse påklagede A til miljøstyrelsen. Styrelsen indhentede i den anledning en udtalelse fra B, som anførte, at såfremt A's anmodning blev imødekommet, »ville virksomhedens specielle knowhow være tabt, idet man med de samlede oplysninger om mængder og stofnavne direkte kan aflæse produktsammensætninger for virksomhedens membranprodukter«.

Ved afgørelsen i skrivelse af 25. februar 1983 bemærkede miljøstyrelsen, at »adgangen til aktindsigt i det foreliggende tilfælde bør vige i henhold til offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 2«. Styrelsen fandt således »at måtte lægge afgørende vægt på virksomhedens anbringende om, at det er af væsentlig økonomisk betydning for virksomheden, at begæringen om aktindsigt ikke imødekommes«. Styrelsen vedlagde en kopi af B's udtalelse.

A gjorde til støtte for anmodningen om at få udleveret fortegnelsen over stoffernes navne og mængde gældende, at offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 2, ikke kan anvendes i et tilfælde som det foreliggende. Efter A's opfattelse sigter bestemmelsen alene til oplysninger om interne forhold i en virksomhed og kan ikke begrunde afvisning af offentlighedens krav på at vide, hvilke stoffer der gennem spildevand udledes i naturen. Derudover bemærkede A, at eventuelle konkurrenter til virksomheden havde andre muligheder for at skaffe sig oplysning om stofsammensætningen i spildevandet, således var der relativ nem adgang til virksomhedens slambassiner, hvor spildevandet i perioder opsamledes.

Miljøstyrelsen fastholdt i udtalelser i anledning af klagen til mig afgørelsen af 25. februar 1983. Styrelsen anførte bl.a.: »Det er fremdeles styrelsens opfattelse, at man ikke finder at burde tilsidesætte virksomhedens krav om undtagelse fra aktindsigt for så vidt angår de pågældende stoffer, idet man er enig med virksomheden i de berettigede forretningsmæssige interesser, som virksomheden har i en hemmeligholdelse af oplysninger om de nævnte 14 stoffer som helhed og hver for sig i sammenhæng med den produktion, som sker på virksomheden ...

Virksomheden fremstiller membraner, og oplysninger om opløsningsmidlerne vil kunne give helt uacceptable oplysninger til virksomhedens konkurrenter og eventuelt skade patentrettigheden i et ikke uvæsentligt omfang.«

Miljøministeriet tiltrådte i en udtalelse i anledning af klagen den afvejning, der lå til grund for miljøstyrelsens afgørelse.

Jeg udtalte i en skrivelse til A følgende:

»Miljøstyrelsens afslag på at imødekomme Deres anmodning er som nævnt truffet på grundlag af bestemmelsen i lov om offentlighed i forvaltningen § 2, stk. 1, nr. 2; ifølge denne bestemmelse omfatter adgangen til at få oplysninger i henhold til lovens § 1 ikke dokumenter, der indeholder:

»... oplysning om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold, for så vidt det er af væsentlig økonomisk

betydning for den person eller virksomhed, oplysningen angår, at begæringen ikke imødekommes.«

Det fremgår af forarbejderne til denne undtagelsesbestemmelse, at den tager sigte på oplysninger, der må anses at vedrøre »foreningshemmeligheder«. På baggrund af de foreliggende udtalelser om, at nærmere oplysning om de stoffer og mængder, der er omfattet af udledningstilladelsen, vil give mulighed for at aflæse sammensætningen af virksomhedens membranprodukter, kan det derfor ikke give mig anledning til bemærkning, at miljøstyrelsen har fundet, at Deres begæring om aktindsigt drejede sig om oplysninger, som indholdsmæssigt måtte anses for omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

Som anført i Betænkning om offentlighedslovens revision (nr. 857/1978), s. 254, er det imidlertid ikke tilstrækkeligt for at bringe den nævnte bestemmelse i anvendelse, at der er tale om oplysninger, der efter deres indhold vedrører »tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller drifts- eller forretningsforhold«; det er en yderligere betingelse, at hemmeligholdelse er »af væsentlig økonomisk betydning« for den person eller virksomhed, oplysningerne vedrører. Dette sidste element forudsætter en konkret vurdering af risikoen for skadevirkninger ved oplysningernes offentliggørelse.

Som nævnt i det foregående indhentede miljøstyrelsen til belysning heraf en udtalelse (fra B), der er gengivet ovenfor, og i sin afgørelse i skrivelser af 25. februar 1983 til Dem anførte styrelsen navnlig, at man fandt » . at måtte lægge afgørende vægt på virksomhedens anbringende om, at det er af væsentlig økonomisk betydning for virksomheden, at begæringen om aktindsigt ikke imødekommes«.

I sin udtalelse ... til mig i anledning af Deres klage hertil anførte miljøstyrelsen som en uddybning heraf, at »... oplysninger om opløsningsmidlerne vil kunne give helt uacceptable oplysninger til virksomhedens konkurrenter og eventuelt skade patentrettigheden i et ikke uvæsentligt omfang«. Det fremgår imidlertid ikke af det materiale, der har været forelagt for mig, hvorpå denne vurdering bygger, og det nævnte materiale indeholder heller ikke i øvrigt oplysninger, der efter min opfattelse kan danne grundlag for en selvstændig vurdering af, hvilke skadevirkninger for virksomheden der ville være forbundet med en eventuel offentliggørelse af, hvilke stoffer og mængder der er omfattet af udledningstilladelsen.

På det foreliggende grundlag kan jeg derfor ikke anse det for godtgjort, at miljøstyrelsens afgørelse er truffet på grundlag af en konkret vurdering som forudsat i offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 2.

Jeg har gjort miljøstyrelsen bekendt med min opfattelse, og jeg har henstillet til styrelsen at undergive Deres begæring om aktindsigt en fornyet overvejelse, således at der meddeles Dem en ny afgørelse på grundlag af mere konkrete oplysninger om de økonomiske skadevirkninger, der for virksomheden måtte være forbundet med en eventuel offentliggørelse af de omhandlede stoffers navne og mængder.

...«

Ved skrivelse af 22. juni 1984 underrettede miljøstyrelsen mig om sin fornyede afgørelse om aktindsigt til A.

Det anførtes i miljøstyrelsens skrivelse, at afgørelsen var truffet efter indhentelse af yderligere oplysninger fra virksomheden, B, samt efter afholdt møde med repræsentanter for virksomheden. Det hed videre i skrivelsen:

»Det fremgår (af de indhentede oplysninger) bl.a., at (B) har undladt patentering af hensyn til den der af flydende offentliggørelse. Dette viser, hvilken betydning virksomheden tillægger en hemmeligholdelse af stofsammensætningen i produktet.

Selskabets know-how er i væsentlig grad knyttet hertil.

Når stoffet dioxan kan oplyses, skyldes dette alene, at enhver kyndig kemiker, der arbejder med membran-produktion, vil vide, at dioxan er det eneste stof, der er anvendeligt som opløsningsmiddel.

(B) har forevist styrelsen kontraktmateriale vedrørende salg af membranfabrikker, salg af know-how samt vedrørende licensaftaler på det internationale marked for milliardbeløb såvel til østlande som til vestlande og til mellemøsten. Til samtlige kontrakter er knyttet forudsætningen af, at koncernen stiller sit membran-potentiel og tillige udviklinger heraf til rådighed for køberlandene og køberkoncerne.

De ordrer, der foreligger for levering af udstyr til mejeribranchen alene til USA og Sovjet, ligger i milliardklassen efter de af selskabet over for styrelsen foreviste oplysninger. For vandrensingsanlægs vedkommende er eksportordrerne af størrelsesorden 50 - 100 millioner kroner pr. år med stigende tendens.

Der findes efter koncernens oplysninger kun to producenter på verdensmarkedet udover (B), og den af koncernen udviklede membranmasse til brug for produktionen af membraner betegnes af virksomheden som den »løftestang«, som har muliggjort milliardordrernes hjemskaffelse til Danmark. Membranudviklingen er tillige forudsætningen for, at koncernen kan sikre sig et markeds-mæssigt forspring i den internationale konkurrence.

Dette forspring vil det være af altafgørende betydning at bevare længst muligt. Omvendt vil derfor enhver håndsrækning i form af bl.a. den aktindsigt, som er begæret i den foreliggende sag, kunne være katastrofal for dansk industri, danske arbejdspladser og for denne danske industris konkurrenceevne.

Miljøstyrelsen finder herefter, dels at beskyttelsen af virksomhedens erhvervshemmeligheder i forbindelse med membranproduktionen er knyttet til komponenter og know-how som en integreret helhed, dels at virksomheden gennem sine supplerende oplysninger og dokumentationen for disse gennem det foreviste materiale har dokumenteret en sådan væsentlig økonomisk interesse i hemmeligholdelsen som forlangt af selskabet, at miljøstyrelsen må fastholde sin tidligere afgørelse i sagen.

Miljøstyrelsen fastholdt herefter afgørelsen af 25. februar 1983 om ikke at give aktindsigt for så vidt angik navne og mængder på de omhandlede stoffer i spildevandet.

I skrivelse af 9. juli 1984 meddelte jeg miljøstyrelsen, at jeg havde taget styrelsens fornyede afgørelse til efterretning.